

(กสม. แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 25/2568)

กสม. ชี้ การจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพฯ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

และรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างทั่วถึง

เผยแพร่ ส.ป.ก. เชียงรายไม่ออกหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้แก่เกษตรกรนานกว่า 13 ปี

เป็นการละเมิดสิทธิ และเร่งแก้ไข

วันศุกร์ที่ 1 สิงหาคม 2568 เวลา 10.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายภาณุวัฒน์ ทองสุข รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ครั้งที่ 25/2568 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

1. กสม. ชี้การจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพฯ (ปรับปรุงครั้งที่ 4) ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการละเมิดสิทธิฯ และรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างทั่วถึง

นายสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากสภาองค์กรของผู้บริโภค ประชาชนชุมชนราชครู-อารีย์สัมพันธ์ และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบเขตวัฒนา เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2567 ระบุว่า เมื่อปี 2562 กรุงเทพมหานคร (กทม.) (ผู้ถูกร้อง) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อมาพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ใช้บังคับ ผู้ถูกร้องนำร่างผังเมืองรวมข้างต้นมาปรับปรุงและนำเสนอต่อประชาชนโดยไม่มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในขั้นตอนก่อนที่จะมีการจัดทำร่างผังเมืองรวม อีกทั้งไม่ชี้แจงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนในแต่ละพื้นที่อย่างเพียงพอ การจ่ายเงินค่าทดแทนจากการเวนคืนไม่สอดคล้องกับมูลค่าที่ดิน และประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบข้อมูลอย่างรอบด้าน เช่น การขยายเขตทางถนนพหลโยธิน ซอย 5 (ราชครู) ถึงถนนพระรามที่ 6 ซอย 30 (อารีย์สัมพันธ์) การขยายเขตทางบริเวณซอยทองหล่อ 13 ต่อเนื่องถึงซอยสุขุมวิท 49/11 และอีกหลายพื้นที่ ซึ่งไม่ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. 2565 เข้าข่ายเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชน จึงขอให้ตรวจสอบ

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ผังเมืองรวมเป็นการวางแผนทางและแผนงานการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการกำหนดแผน นโยบาย และโครงการ รวมถึงมาตรการควบคุมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและรักษาสภาพของเมือง การบังคับใช้ผังเมืองรวมจะผูกพันหน่วยงานของรัฐให้ต้องควบคุมและพัฒนาพื้นที่ตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางกายภาพของพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน และส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์และการจำกัดขอบเขตพื้นที่อาศัยหรือการประกอบกิจการของบุคคล รวมถึงกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สุขภาวะและการดำรงอยู่ของชุมชนได้ ดังนั้น กระบวนการผังเมืองรวมจึงเกี่ยวข้องกับสิทธิและ

เสรีภาพของบุคคลและสิทธิชุมชน ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายภายใน และหนังสือสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำผังเมืองทุกระดับจึงต้องมีหน้าที่กระทำอย่างเปิดเผย และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้การพัฒนาเมืองให้มีความเจริญนั้นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร เมื่อปี 2562 แม้กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกร้อง จะเผยแพร่ข้อมูลและเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ทั้งในช่วงก่อนและหลังการจัดทำร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 4) โดยใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์และป้ายประชาสัมพันธ์ รวมทั้งวิธีการอื่น ๆ แต่พบข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนหลายประการ เช่น การใช้เว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงานราชการเป็นช่องทางหลักในการประชาสัมพันธ์ การปิดประกาศหรือป้ายประชาสัมพันธ์ในสถานที่ราชการและติดตั้งในจุดที่เป็นสาธารณะเพียงไม่กี่แห่ง การส่งหนังสือให้ประชาชนไม่ครบทุกครัวเรือน และประชาสัมพันธ์ภายใต้เงื่อนไขเวลาที่จำกัด ซึ่งผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นภายใต้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 รวม 174 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประมาณ 21,700 คน เท่านั้น ซึ่งไม่ถึงร้อยละ 1 ของประชากรกรุงเทพมหานครที่มีอยู่กว่า 5,470,000 คน ขณะที่ประชาชนยื่นหนังสือแสดงความคิดเห็นเพื่อให้มีผลเกี่ยวกับสิทธิในการยื่นคำร้องขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินกว่า 14,600 คน

เมื่อพิจารณารูปแบบของการจัดรับฟังความคิดเห็น เห็นว่า ผู้ถูกร้องใช้วิธีการอธิบายร่างผังเมืองรวม และแต่ละแผนผังโดยใช้ภาษาเชิงเทคนิคและรวบรัดภายในเวลาอันสั้นทั้งที่มีเนื้อหาข้อมูลปริมาณมากและยากต่อการทำความเข้าใจ โดยไม่แสดงหรืออธิบายข้อมูลผลกระทบจากผังเมืองรวมที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชน รวมถึงแนวทางแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบให้ทราบอย่างชัดเจน การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นระหว่างประชาชนกับผู้ถูกร้องจึงเป็นไปอย่างจำกัด นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังไม่ได้สรุปผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นโดยละเอียดและไม่ได้เผยแพร่ผลสรุปการแสดงความคิดเห็นในกรณีที่ประชาชนยื่นแสดงความคิดเห็น รวมถึงไม่มีการเผยแพร่การแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวม จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการในประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. 2565 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องดำเนินโครงการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 4) โดยขาดการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2568 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกร้อง) สรุปได้ดังนี้ ให้จัดรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 4) ในขั้นตอนการรับฟัง

ความคิดเห็นและหารือกับประชาชนภายหลังจากที่ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมแล้วอีกครั้ง เพื่อขยายระยะเวลาการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการยื่นคำร้องขอแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยปรับปรุงวิธีดำเนินการเพิ่มเติมทั้งรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการวางและจัดทำผังเมืองได้อย่างทั่วถึง และเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แนวคิดตามหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง หลักการในการวางและจัดทำผังเมืองที่ดีตามธรรมเนียมว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. 2566 และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 พร้อมกันนี้ ให้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนระดับเขตให้ครบทั้ง 50 เขต เพื่อหารือถึงการพัฒนาพื้นที่ในเขตนั้น การประชุมรายกลุ่มสำหรับเขตที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน และให้มีการประชุมร่วมกันทั้ง 50 เขต เพื่อหารือถึงการพัฒนาพื้นที่ในภาพรวม โดยให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายจากทุกภาคส่วน และกำหนดเวลาการประชุมรับฟังความคิดเห็นอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดการอธิบายชี้แจงข้อมูล การตอบข้อซักถาม และการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

พร้อมกันนี้ ให้กรุงเทพมหานคร จัดให้มีช่องทางที่หลากหลายสำหรับให้ประชาชนซักถามประเด็นที่ยังสงสัยหรือมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับการจัดทำผังเมือง โดยต้องอธิบายชี้แจงตอบข้อซักถามของประชาชนให้เกิดความเข้าใจ และให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 4) ในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชนภายหลังจากที่ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมแล้วให้ครบถ้วนทุกครั้งและครอบคลุมความคิดเห็นจากทุกช่องทาง

นอกจากนี้ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองเผยแพร่ให้ความรู้แก่หน่วยงานของรัฐที่จะต้องเป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองรวมเกี่ยวกับการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 และประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. 2565 ตามหลักการมีส่วนร่วมและสิทธิของประชาชนที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ และให้คณะกรรมการผังเมืองดำเนินการแก้ไขปรับปรุงประกาศคณะกรรมการผังเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. 2565 ข้อ 3 โดยกำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีส่งหนังสือราชการให้ประชาชนทุกครัวเรือนในท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมรับทราบ เป็นวิธีการบังคับ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวมทุกขั้นตอน

2. กสม. เผยกรณี ส.ป.ก. เชียงรายไม่พิจารณาออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน แก่เกษตรกรเป็นระยะเวลากว่า 13 ปี เป็นการละเมิดสิทธิ เน้นเร่งแก้ไขข้อพิพาท

นายภาณุวัฒน์ ทองสุข รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนเมื่อเดือนสิงหาคม 2567 จากผู้ร้องซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรรวม 11 ราย ที่ครอบครองทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินบริเวณริมแม่น้ำกก บ้านไทรทอง หมู่ที่ 6 ตำบลปงน้อย อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย ระบุว่า ผู้ร้องได้ยื่นคำขอต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน

จังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกร้อง) เพื่อให้ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) ตั้งแต่ปี 2554 แต่จนถึงปัจจุบันผู้ถูกร้องยังพิจารณาเรื่องดังกล่าวไม่แล้วเสร็จ โดยอ้างว่าเนื่องจากมีผู้คัดค้านการออกหนังสืออนุญาตดังกล่าวจึงไม่สามารถพิจารณาได้ เป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่มีความมั่นคงในการถือครองที่ดินและบางส่วนไม่สามารถใช้สิทธิรับเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนจากการตัดถนนผ่านที่ดินทำกินได้ จึงขอให้ตรวจสอบ

กสม. ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวแล้วรับฟังได้ว่า พื้นที่พิพาทกรณีนี้เดิมเป็นที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ ปี 2533 ผู้ร้องได้เข้าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยการบุกเบิกแผ้วถางพื้นที่ซึ่งเดิมมีสภาพเป็นป่าเพื่อทำนาและปลูกข้าวโพด บางรายครอบครองที่ดินต่อเนื่องมาจากครอบครัว และทำประโยชน์ในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อปี 2550 คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้มอบพื้นที่พิพาทให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) รับไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ต่อมาปี 2553 มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้พื้นที่พิพาทเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน และปี 2554 กลุ่มผู้ร้องจึงได้ยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก. เชียงราย ผู้ถูกร้อง เพื่อให้ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือ ส.ป.ก. 4-01 โดยปรากฏว่าเอกชนรายหนึ่งซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานครคัดค้านการออกหนังสือดังกล่าวโดยอ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดินที่ได้มาด้วยการซื้อขายเมื่อปี 2533 เนื้อที่ 234 ไร่ ส.ป.ก. เชียงราย จึงยังไม่สามารถพิจารณาออก ส.ป.ก. 4-01 ได้ และแจ้งให้กลุ่มผู้ร้องนำข้อพิพาทฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ตัดสินว่าใครมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพื้นที่พิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2518 และได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ดังกล่าวแล้ว ส.ป.ก. จึงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวเพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงมีอำนาจจัดให้บุคคลใดเข้าถือครองและทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกที่คณะกรรมการฯ กำหนด เมื่อผู้ร้องทั้ง 11 ราย ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทซึ่งอยู่ในเขตดำเนินการของ ส.ป.ก. เชียงราย และได้ยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินแล้ว ส.ป.ก. เชียงราย จึงมีหน้าที่ในการสอบสวนข้อเท็จจริงและพิจารณาว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาให้ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินหรือไม่ ภายในระยะเวลา 125 วันทำการ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ถูกกำหนดไว้ในคู่มือการให้บริการประชาชนของ ส.ป.ก. ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาระยะเวลาการดำเนินการของ ส.ป.ก. เชียงราย ตามคำร้องนี้นับจากวันที่ผู้ร้องยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก. เชียงราย ครั้งแรกเมื่อปี 2554 จนถึงปี 2567 ที่ผู้ร้องร้องเรียนต่อ กสม. เป็นระยะเวลากว่า 13 ปีแล้วยังพิจารณาเรื่องดังกล่าวไม่แล้วเสร็จ

กสม. เห็นว่า การที่ ส.ป.ก. เชียงราย อ้างเหตุที่ยังพิจารณาคำขอเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินให้กับกลุ่มผู้ร้องยังไม่แล้วเสร็จ เนื่องจากมีข้อโต้แย้งเรื่องการถือครองที่ดินระหว่างกลุ่มผู้ร้องกับเอกชน

ยังไม่เป็นที่ยุติและขอให้กลุ่มผู้ร้องนำข้อพิพาทฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ศาลตัดสินว่าใครมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากันนั้น ตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน การเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของ ส.ป.ก. กำหนดให้กรณีเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในเบื้องต้นเท่าที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายและระเบียบ เพื่อระงับข้อพิพาทอันมีหรืออาจจะมีขึ้นในอนาคตให้ยุติ ไม่ให้เป็นภาระแก่เกษตรกรที่จะต้องฟ้องคดีกันเอง และในกรณีไม่สามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดควรต้องชี้ขาดข้อพิพาทตามอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นในกรณีสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสั่งให้ผู้ยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินไปดำเนินการทางศาลเพื่อหาข้อยุติโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจที่จะสั่งเช่นนั้น เป็นการกระทำที่ขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ส.ป.ก. เชิงราย ผู้ถูกร้อง ในฐานะผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทจึงต้องพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในพื้นที่จริง และมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินกำหนดหรือไม่ การที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการพิจารณาเช่นว่า จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานที่ ส.ป.ก. กำหนด ทำให้ผู้ร้องทั้ง 11 ราย ยังไม่ได้รับการพิจารณาให้อนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และทำให้ไม่สามารถขอรับค่าทดแทนจากการเวนคืนที่ดินเพื่อก่อสร้างถนนของกรมทางหลวงชนบทได้ ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อเกษตรกรผู้ร้องทั้ง 11 ราย

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2568 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยัง ส.ป.ก. เชิงราย ผู้ถูกร้อง ให้พิจารณาการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินของผู้ร้องทั้ง 11 ราย ให้แล้วเสร็จและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องกับพวกทราบโดยเร็ว และให้ ส.ป.ก. กำกับดูแลและเร่งรัดให้ ส.ป.ก. เชิงราย ดำเนินการพิจารณาการออกหนังสืออนุญาตดังกล่าวให้แล้วเสร็จโดยเร็วด้วย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

1 สิงหาคม 2568